

Львівський національний університет імені Івана Франка
Історичний факультет

СТРАТЕГІЯ
розвитку кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн
на 2020-2025 рр.

Львів 2019

Кафедра **нової та новітньої історії зарубіжних країн** створена 1940 р. як кафедра історії нового часу на історичному факультеті, з 2010 р. – сучасна назва. За майже 80-літню історію тут сформувалися наукові та навчальні традиції. Тому одним з основних пріоритетів роботи кафедри є їх збереження і подальший розвиток через підготовку висококваліфікованих кадрів. Сучасні виклики, які стоять перед українським суспільством, потребують нових підходів особливо до підготовки фахівців-істориків. Водночас, наростаюча конкуренція в освітньому просторі є поштовхом для впровадження інновацій та нових навчально-освітніх програм, здатних зробити підготовку істориків у Львівському університеті на рівні європейських стандартів зі збереженням національних академічних традицій.

Місією кафедри є підготовка висококваліфікованих фахівців відповідно до потреб ринку праці шляхом використання творчих та інноваційних підходів до навчання; розвиток і поширення науково-обґрунтованих знань про історію країн Заходу.

Стратегічні цілі кафедри:

1. Вдосконалення освітніх і навчальних методик.
2. Підвищення наукового потенціалу.
3. Розвиток міжнародної співпраці.

Цінності колективу кафедри:

- Професіоналізм
- Інноваційність
- Креативність
- Взаємопідтримка
- Індивідуальний підхід до студентів
- Патріотизм
- Рівність за соціальними, національними та релігійними ознаками

I. Особовий склад кафедри.

Викладацький склад кафедри налічує 7 осіб (1 професор та 6 доцентів), а також один працівник навчально-допоміжного персоналу зі ступенем кандидата історичних наук. За віком колектив кафедри молодий: у 2018/2019 н. р. середній вік складав 42 роки. Два викладачі кафедри мають сертифікати про рівень знання іноземної мови: доц. А. Козицький – сертифікат С 1 з польської мови; доц. Б. Сипко – сертифікат В 2 з французької мови.

Серед завдань кафедри:

- підготовка та захист двох докторських дисертацій (доц. А. Козицький, доц. Р. Сіромський);
- сприяння виконанню усіх необхідних вимог для здобуття вченого звання доцента викладачами кафедри (доц. Н. Васьків, доц. Н. Турмис, доц. Б. Сипко);
- підвищувати кваліфікацію викладачів кафедри шляхом періодичного стажування у кращих університетах та наукових інституціях України та за кордоном.

Три аспіранти денної форми навчання у 2018/2019 н.р. готували кандидатські дисертації. У 2019 р. в аспірантуру на кафедру вступили ще троє аспірантів.

Серед завдань кафедри:

- розширення тематики наукових досліджень аспірантів у руслі наукової спеціалізації кафедри (зокрема сходознавчі студії);
- підвищення ефективності навчання в аспірантурі шляхом активізації роботи з аспірантами для подання до захисту дисертаційних робіт у заплановані терміни.

II. Навчально-методична робота.

Головна мета діяльності кафедри – забезпечення високої якості навчального процесу. Викладачі кафедри викладають нормативні загальнокурсів дисципліни, нормативні дисципліни кафедральної спеціалізації, загальноуніверситетські дисципліни вільного вибору студентом. Низку курсів колектив кафедри запропонував для вільного вибору студентів-істориків.

Нормативні загальнокурсів дисципліни:

1. Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу.
2. Новітня історія країн Європи та Америки.
3. Нова та новітня історія країн Азії та Африки.
4. Історія міжнародних відносин.
5. Гуманітарні дисципліни: освітні завдання і навчальні методики.

Нормативні дисципліни кафедральної спеціалізації

- 1) Дунайська імперія: історія монархії Габсбургів.
- 2) Трансформаційні процеси державного розвитку Німеччини.
- 3) Політика багатокультурності у сучасній Європі.
- 4) Тоталітарні режими у світовій історії новітнього часу: генеза, типи, регіональні особливості.
- 5) Українці в світі.
- 6) Політична культура США: демократичні традиції та інститути влади.
- 7) Сепаратистські рухи в країнах Заходу другої половини ХХ – поч. ХХІ ст.
- 8) Антисемітизм та юдофобія у ХІХ – першій пол. ХХ ст.
- 9) Українська еміграція в країнах Заходу.
- 10) Європейська інтеграція: історія та сучасність.

Дисципліни вільного вибору студентом

Університетські

- 1) Мусульманські спільноти Заходу.
- 2) Шпигунство періоду «холодної війни»: таємні операції, вербування агентів, міжнародні скандали.

Факультетські

- 1) Повсякденне життя євреїв Галичини.
- 2) Церква й освіта української діаспори.
- 3) Європейська культура модерної доби.

- 4) Між традицією та модерністю: єврейський сегмент в європейській історії Нового часу.
- 5) Геноцид та політика масового винищення цивільного населення у ХХ ст.
- 6) Релігійна палітра сучасної Європи: ісламський спектр.
- 7) Україністика в Австрії.
- 8) Канадська етнічна мозаїка: історія формування та регіональні особливості.
- 9) Колоніальна політика та культурні впливи Франції.
- 10) Європейські грошові системи: від давнини до сучасності.
- 11) Політичне насильство в Центрально-Східній Європі (1918-1953 рр.).
- 12) Фундаменталізм у сучасному світі.
- 13) Культурний та національний феномен Львова.
- 14) Права людини у світовій історії.

Колектив кафедри забезпечив навчально-методичною літературою більшість навчальних курсів. На сьогодні опубліковані 4 посібники рекомендовані МОН України та 2 практикуми та методичні вказівки до семінарських занять:

посібники

1. Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу (кінець XV – початок XIX ст.). Київ, 2015. (за редакцією З. Баран, співавтори З. Баран, С. Качараба, Р. Сіромський, Б. Чума);
2. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918–1945). Львів, 2005. (за редакцією проф. М. Швагуляка, співавтори – доценти З. Баран, Г. Кипаренко, С. Мовчан, проф. М. Швагуляк);
3. Новітня історія Азії та Африки. Львів, 2005. (доц. А. Козицький);
4. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945–початок XXI ст.). Львів, 2011. (за редакцією М. Швагуляка, співавтори З. Баран, Г. Кипаренко, А. Козицький, С. Мовчан, Р. Сіромський).

практикуми:

1. “Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки к. XV–початку XIX ст.”. Львів, 2002, 2006. (доц. З. Баран);
2. “Історія Західної Європи та Америки другої половини ХХ – початку ХХІ ст.”. Львів, 2015. (співавтори – проф. С. Качараба, доц. Р. Сіромський).

методичні вказівки:

Сипко Б. Методичні рекомендації до семінарських занять з курсу “Історія Західної Європи та Америки XIX – початку ХХ ст.”. Львів, 2019.

Передбачається:

1. Вивчати і впроваджувати кращий досвід навчальної роботи провідних вітчизняних та зарубіжних університетів. Вдосконалення методики читання лекцій і проведення семінарських занять буде практикуватися через: відкриті заняття викладачів кафедри; систематичне педагогічно-наукове стажування викладачів у провідних українських та зарубіжних університетах; активізацію

використання в навчальному процесі сучасних досягнень науки, інформаційних технологій.

2. Продовжити удосконалення програм навчальних курсів, а також магістерських програм зі спеціалізацій «Європейські студії та американістика», «Світова історія: минуле та виклики сучасності», виходячи з актуальності сьогодення, наукових можливостей кафедри, студентських зацікавлень.

3. Підготувати та видати навчальний посібник: «Історія країн Західної Європи та Північної Америки (XIX – початок XX ст.)».

4. Регулярно розміщувати всі навчальні матеріали на відповідній WEB-сторінці кафедри.

5. Активізувати роботу методичного семінару кафедри, зокрема, у напрямку обговорення проблем всесвітньої історії та методики її викладання.

6. Розширити перелік університетських ДВВ з метою зацікавлення студентів інших напрямів всесвітньою історією.

7. Забезпечувати об'єктивне оцінювання знань студентів шляхом застосування сучасних форм контролю та діагностики.

III. Наукова робота.

Працівники кафедри беруть активну участь у науковому житті: проводять наукові дослідження, налагоджують наукову співпрацю із провідними науково-навчальними вітчизняними установами, закордонними інституціями та вченими. Одним із вимірюваних результатів такої роботи є публікації у наукових виданнях та участь у конференціях. Протягом останніх років кількість публікацій постійно збільшується, не в останню чергу за рахунок наукових видань, що входять до визнаних науково-метричних баз даних, таких як Copernicus та Web of Science.

Наукові напрямки дослідження колективу кафедри:

1. Історія української еміграції.
2. Історія Австрії та австрійсько-українських відносин.
3. Історія Канади та канадсько-українських відносин.
4. Історія Польщі та польсько-українських відносин.
5. Історія Франції та французько-українських відносин.
6. Сходознавчі студії у Львівському університеті.
7. Єврейські студії.
8. Геноцид як явище світової історії.
9. Мусульманський чинник у світовій історії.

Викладачі кафедри працюють над виконанням держбюджетної теми: «Міжетнічні конфлікти в Європі нового і новітнього часу: історія та соціальна пам'ять (2018–2020 рр.) № держреєстрації 01 18U000604; науковий керівник проф. С. Качараба.

Усі викладачі кафедри брали активну участь у написання Енциклопедії зі світової історії XX – поч. XXI ст. У 2019 р. вийшло друге доповнене видання.

У сучасному вимірі важливою є *публічність історії*. Працівники кафедри беруть активну участь у різних її форматах: на радіо та телебаченні, зокрема в історичних програмах В. Кіпіані «Історична правда», тощо; доц. А. Козицький – голова наукової Ради експертів з підготовки концепції експозиції «Музею-

меморіалу Жертв Голодомору» (Київ) та член Надзірної ради Фонду підтримки музею.

Не менш важливим у цьому контексті є співпраця з МОН України: доценти кафедри З. Баран та Р. Сіромський визначені Міністерством освіти і науки України експертами для здійснення експертизи проектів підручників для закладів загальної середньої освіти з всесвітньої історії.

Планується:

1. Забезпечити подальше зростання наукового потенціалу кафедри через підготовку фахівців у докторантурі й аспірантурі.
2. Активізувати наукове співробітництво, брати участь у конкурсах міжнародних проектів з метою проведення спільних наукових досліджень.
3. Брати участь в організації і проведенні конференцій із актуальних проблем світової історії.
4. Регулярно проводити науково-методичний семінар кафедри.
5. Забезпечити виконання досліджень згідно з планами держбюджетної та кафедральної тем. Опублікувати наукові монографії і серії статей за результатами колективних та індивідуальних досліджень. Зокрема готуються до видання дві монографії: доц. А. Козицький «Сходознавчі студії у Львівському університеті», доц. Б. Сипко «Політичний портрет Шарля де Голля».
6. Регулярно розміщувати всі наукові публікації викладачів на відповідній WEB-сторінці кафедри.
7. Задля популяризації вітчизняної історичної науки та підвищення її рейтингу на міжнародному рівні збільшити кількість публікацій викладачів кафедри в іноземних фахових журналах (передовсім у тих, що входять до міжнародних науково-метричних баз).
8. Активізувати наукову діяльність студентів, залучати їх до виступів на наукових семінарах та конференціях, сприяти публікації кращих наукових студентських праць у фахових наукових виданнях.
9. Залучати студентів кафедри до участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з історії.

IV. Громадська і виховна робота.

Основним спрямуванням роботи кафедри є виховання у студентів почуття патріотизму та професійного обов'язку, необхідності духовного розвитку, відповідальності за результати своєї праці, дотримання правил внутрішнього розпорядку в університеті, поваги до традицій університету, факультету, кафедри. З цією метою колектив кафедри організовує зустрічі з студентами, бере участь в урочистих Академіях, присвячених випуску молодих фахівців, у проведенні учнівських та студентських олімпіад і конкурсів. Викладачі кафедри проявляють активність як керівники учнівських наукових проектів слухачів МАН та беруть постійну участь як члени журі у конкурсах-захистах робіт, турнірах юних істориків, які відбуваються на базі факультету.

Колектив кафедри віддає перевагу індивідуальній роботі зі студентами при проведенні консультацій з курсових та магістерських робіт, на семінарських заняттях.

Передбачається:

1. Сприяти дотриманню ділової атмосфери і ustalених морально-етичних норм у колективі.
2. Забезпечити проведення виховної роботи серед студентів під час і після навчання; активізувати роботу порадників академічних груп, звернувши особливу увагу на контроль за відвідуванням занять студентами.
3. Активізувати участь колективу кафедри у громадському житті університету та факультету. Зокрема, розширити мережу благодійних акцій – до Дня святого Миколая, Великодня, організації допомоги українським військовим.
4. Продовжити співпрацю зі студентським самоврядуванням, сприяти волонтерським акціям студентів, функціонуванню на факультеті кінолекторію.
5. Систематично проводити профорієнтаційну роботу, особливо під час обласних олімпіад з історії, конкурсів-захистів робіт у МАН та турнірів юних істориків, які відбуваються на базі факультету.
6. Підтримувати ефективний зв'язок з випускниками для поширення інформації і реклами факультету та кафедри.

V. Матеріально-технічне забезпечення та умови праці.

Запорукою успіху навчально-методичної і наукової роботи є відповідна матеріально-технічна база, яка відповідає сучасним європейським вимогам, належні санітарні умови праці. З цією метою передбачається, в міру можливостей і реальних фінансувань, оновлення комп'ютерного забезпечення кафедри та придбання інших технічних засобів.

SWOT-аналіз діяльності кафедри

Сильні сторони:	Слабкі сторони:
Тривалий досвід викладацької та наукової роботи (кафедра заснована 1940 р.)	Недостатня кількість докторів наук із всесвітньої історії (на даний час на кафедрі один доктор іст. наук)
Високий авторитет на ринку освітніх послуг України (навчальними посібниками кафедри, які рекомендовані МОН України, користуються у багатьох ВНЗ)	
Адаптація навчальних курсів до вимог ринку праці	
Активна співпраця з закладами середньої та вищої освіти з метою отримання практичних навичок та подальшого працевлаштування випускників	
Наявність спеціалізацій, що відповідають сучасним вимогам ринку праці («Європейські студії та американістика», «Світова історія: минуле та виклики сучасності»)	
Наявність англomовних,	

франкомовних та польськомовних курсів	
Наявність досвіду викладання навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах ЄС (Польща, Хорватія)	
Наявність одного сертифіката С 1 з польської мови та одного В 2 з французької мови	Низька активність викладачів щодо отримання сертифікатів В 2, що підтверджують необхідний рівень володіння іноземною мовою
Активна наукова діяльність викладачів (участь у вітчизняних та міжнародних конференціях, значна кількість публікацій у вітчизняних та закордонних фахових та науково-метричних виданнях, енциклопедичних виданнях, організація кожних 2 роки краєзнавчої конференції спільно з кафедрою історичного краєзнавства)	Недостатня публікаційна активність викладачів у наукометричних виданнях Scopus та Web of science
Можливість стажування викладачів за кордоном (Австрія, Польща, Франція, Хорватія)	
Активна участь викладачів кафедри в популяризації історії у ЗМІ, членство в різного роду державних експертних радах	
Партнерство з іноземними ВЗО та інституціями	Відсутність грантових заявок
Високі досягнення студентів спеціалізації: участь у конференціях та конкурсах	
Стабільно високий конкурс серед студентів на спеціалізацію кафедри	
Можливості:	Загрози:
Наявність програм щодо підвищення кваліфікаційного рівня викладачів кафедри у провідних європейських ЗВО	
Участь у міжнародних грантових програмах	
Розширення можливостей обміну досвідом на міжнародних конференціях за кордоном та	

публікаціях в іноземних виданнях	
Підвищення кваліфікації вчителів та науково-педагогічних кадрів ВНЗ	Зменшення потенційної кількості абітурієнтів
Формування партнерських програм щодо обміну викладачами з європейськими ЗВО	Зменшення мотивації до отримання ВО
	Відтік українських абітурієнтів на навчання за кордон
	Погіршення економічної ситуації і неспроможність оплати вартості навчання
	Зменшення бюджетного фінансування
	Відтік кваліфікованих викладацьких кадрів через невисокий рівень оплати праці

Львів, 2019.